

ENERGIAVIRASTON TULOSTAVOITEASIAKIRJA VUOSILLE 2017–2020

I. ENERGIAVIRASTON STRATEGIA

1. Toiminta-ajatus – Olemme tehokas toimeenpanija, valvomme ja edistämme

Energiavirasto toimeenpanee suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa.

Tehtävänsä virasto toteuttaa valvomalla ja edistämällä energiamarkkinoiden toimintaa ja ilmastotavoitteiden toteutumista.

2. Visio 2022 – Olemme kehittyvä, edistysellinen ja arvostettu viranomainen

Energiavirasto on jatkuvasti kehittyvä, toimintatavoiltaan edistysellinen ja asiakaslähtöinen viranomainen. Virasto on myös aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja.

Viraston panos energiamarkkinoiden toimivuudessa ja ilmastotavoitteiden toteutumisessa on merkittävä.

3. Toimintaympäristön muutokset

Euroopan unioni ohjaa vahvasti sääntelyn kehitystä. EU:n vuoteen 2030 ulottuvat energia- ja ilmastotavoitteet luovat puitteet lähivuosien tavoitteille ja toimille. Energiaunioni konkretisoi tavoitteita ja keinoja niiden saavuttamiseksi. Marraskuussa 2016 valmistuneessa kansallisessa vuoteen 2030 tähtäävässä energia- ja ilmastostrategiassa kuvataan toimet, joilla pannaan toimeen sekä EU:n että Suomen hallitusohjelman asettamat tavoitteet.

Sääntely voi monimutkaistaa toimintaympäristöä ja kasvattaa toimijoiden hallinnollista taakkaa. EU:ssa ja Suomessa on kuitenkin tavoitteena sääntelyn keventäminen.

Pääomavaltaisen energia-alan investointien kannattavuus sekä yritysten toimintaedellytykset voivat vaikuttaa investointien määrään ja kohdentumiseen. Energiantuotantoa leimaavat erityisesti markkinaehtoisten investointien vähäisyys ja kannattamattoman tuotannon sulkeminen sekä niiden seurauksena mahdollisesti syntyvät teho-ongelmat huippukulutustilanteissa ja poikkeusoloissa. Investointihaluttomuuteen vaikuttavat sähkön alhainen markkinahinta sekä osin ristiriitaiset kannustimet.

Energian tuotannossa, siirrossa ja jakelussa sekä kulutuksessa korostuvat toimitusvarmuus ja joustavuus. Avainasemassa ovat muun muassa monipuolinen energiantuotantopaletti, merkittävät korvaus- ja uudisinvestoinnit siirto- ja jakeluverkkoihin, energiatehokkuuden parantuminen sekä kysyntäjoustopon aktivoituminen, sähkön varastointi ja verkkojen muu älykkyys. Nämä mahdollistavat infrastruktuurin, markkinoiden ja palvelutoimintojen kehittämisen sekä muuttavat toimijoiden rooleja ja tuovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Suomen maakaasuverkon Baltian ja sitä kautta Keski-Euroopan maakaasuverkkoon yhdistävä Balticconnector -hanke sai kesällä 2016 EU:n komissiolta merkittävän investointituen. Hankkeen toteuduttua Suomen kaasumarkkinat avautuvat kilpailulle ja nykyisen Gasumin toiminnot tulee eriyttää. Tämä muuttaa myös kaasun tukkumarkkinoiden valvontaa merkittävästi nykyisestä.

Päästökauppa uudistuu osin vuonna 2019 tapahtuvan markkinavakaussmekanismin käyttöönoton myötä. Tavoitteena on parantaa päästökaupan toimivuutta pienentämällä päästöoikeusmarkkinoilla olevaa ylijäämää sekä tehdä järjestelmästä vakaampi kysynnän heilahtelujen suhteen. Päästöoikeuksien alhaisen hinnan takia järjestelmä ei nykyisellään toimi täysin tarkoitetulla tavalla.

Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiojärjestelmä otetaan käyttöön Energiaviraston hallinnoimana vuoden 2017 aikana. Järjestelmän tavoitteena on kompensoida energiaintensiiviselle teollisuudelle syntyviä lisäkustannuksia, jotka aiheutuvat päästökaupan seurauksena tapahtuvasta sähkön hinnan noususta.

Hallitusohjelman tavoitteet uusiutuvan energian lisäämiselle kasvattavat ja suuntaavat investointeja kärkihankkeiden toimeenpanon myötä ainakin bioenergiaan, mutta myös muita uusiutuvia energiamuotoja tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Energia- ja ilmastostrategia linjaa, että uusiutuvan energian sähköntuotantomuotojen valintaa tulee ohjaamaan uusi kilpailuun perustuva, kustannustehokas ja teknologianeutraali tukijärjestelmä, jota koskevan lainsäädännön valmistelu aloitetaan vuonna 2017.

Hallitusohjelma tavoittelee liikenteen biopolttoaineiden aseman vahvistamista. Toisen sukupolven raaka-aineiden käyttö ja Energia- ja ilmastostrategiassa vuodelle 2030 asetetun 30 prosentin biopolttoaineiden energiasisällön fyysisen osuuden tavoitteen saavuttaminen edellyttävät edelleen ohjauskeinoja.

Toimijat ovat sitoutuneet kattavasti uusiin energiatehokkuussopimuksiin vuonna 2017 alkavalle ja vuoteen 2025 ulottuvalle sopimuskaudelle. Energiatehokkuusdirektiivin kansalliseen toimeenpanoon vaikuttaa syksyllä 2016 käynnistynyt direktiivin keskeisten artiklojen revisio sekä EU-komission tiukat tulkinnat direktiivin sisällöstä. Revision ytimessä on direktiivin 7 artiklassa olevan sitovan energiansäästötavoitteen jatkaminen koskemaan jaksoa 2021–2030. Direktiivin muuttaminen ja komission tulkinnat voivat pahimmillaan johtaa sääntelyn kohdistumiseen toimijoihin, joiden osalta se ei ole tarkoituksenmukaista tai velvoitteisiin toteuttaa merkittäviä investointeja, joiden hyödyt kuitenkin ovat kyseenalaisia. Mikäli muutokset ovat tarkoituksenmukaisia, mahdollistavat energiatehokkuussopimukset joustavan ja kustannustehokkaan direktiivin toimeenpanon.

Kirstyvä valtiontalous heijastuu Energiaviraston talouteen ja resursseihin sekä sitä kautta toimintaan. Virastossa on noudatettava tiukkaa kulukuria ja keskityttävä entistä enemmän vain strategisesti tärkeimpien asioiden hoitamiseen.

4. Strategiset valinnat

Energiaviraston perustehtävät

Energiavirasto toimeenpanee suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa. Tehtävänsä virasto toteuttaa valvomalla ja edistämällä energiamarkkinoiden toimintaa ja ilmastotavoitteiden toteutumista. Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:ssä on lueteltu kattavasti lainsäädäntö ja tehtävät, joista virasto vastaa.

Energiaviraston vastuulle kuuluvat energiamarkkinoiden eli sähkön ja maakaasun tu-ku- ja vähittäismarkkinoiden sekä sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonta ja edistäminen. Ilmastotavoitteiden toteutumista virasto edistää ja valvoo huolehtimalla päästökaupan, uusiutuvan energian tukijärjestelmien, biopolttoaineiden kestävyyskriteerien sekä energiatehokkuuden toimeenpanosta.

Virastolle kuuluu myös muita energia- ja ilmastopolitiikan toimeenpanotehtäviä. Toimi-alaansa liittyen virasto esimerkiksi seuraa kansallista ja kansainvälistä kehitystä, tekee aloitteita lainsäädännön kehittämiseksi ja antaa lausuntoja sekä avustaa työ- ja elin-keinoministeriötä asioiden valmistelussa.

Energiaviraston strategiset tavoitteet perustehtäviensä osalta – Energiamarkkinat toimivat ja ilmastotavoitteet toteutuvat

Energiaviraston strategiset tavoitteet ovat

Sähkö- ja kaasumarkkinat toimivat tehokkaasti mahdollistaen korkean toimitusvarmuuden sekä kohtuulliset ja kilpailukykyiset hinnat.

Ilmastotavoitteet toteutuvat kustannustehokkaasti päästökaupan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden avulla.

Virasto huolehtii vastuulleen kuuluvista energiamarkkinoiden valvonta- ja edistämis-tehtävistä varmistaen näin markkinaehtoisten sekä luonnollisessa monopoliasemassa olevien toimijoiden tehokkuuden ja toimivuuden.

Virasto huolehtii vastuulleen kuuluvien energia- ja ilmastopolitiikan keinojen toimeen-panosta kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Energiaviraston kriittiset menestystekijät – henkilöstö ja toimintatavat

Energiaviraston kriittisiä menestystekijöitä ovat

Osaava, palveleva ja kehittämishaluinen sekä sitoutunut henkilöstö, joka aktiivi-esti keskustelelee ja vaikuttaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Tavoitteelliset, tehokkaat ja ajanmukaiset toimintatavat.

Virasto on älykkään energian asiantuntija, joka hallitsee teemat koko ketjun varrelta lähtien energian tuotannon eri muodoista sekä siirrosta ja jakelusta aina energian käyttöön ja energiatehokkuuteen asti. Virasto tekee työtään asiakkaitaan varten ja osallistuu toimialojensa kehittämiseen. Oman toimintansa kehittämässä viraston läh-tökohtana on tavoite tehdä vastuulleen kuuluvat tehtävät laadukkaammin ja tehok-kaammin. Virasto on myös kansainvälisesti aktiivinen energia- ja ilmastoalan viran-omainen.

Energiavirasto toimii suunnitelmallisesti, avoimesti ja olennaiseen keskittyen. Toimin-nan luotettavuus ja vastuullisuus kumpuaa henkilöstön osaamisesta, kuuntelevasta ja keskustelelevasta asiakasotteesta sekä virastolle asetettujen tavoitteiden saavuttami-sesta. Virasto on riippumaton katsoen asioita neutraalisti, laajasta näkökulmasta ja sovittaen yhteen sidosryhmiensä ristiriitaisiakin tavoitteita. Energiavirasto kehittää energia-alaa koko yhteiskunnan hyväksi.

TEM-konsernin Kasvun agenda

Energiapolitiikan tavoitteena on turvata energian toimitusvarmuus, kilpailukykyinen hinta sekä ympäristöllinen kestävyys. Erityisesti globaalin ja EU:n ilmastopolitiikan kansallinen toimeenpano vaikuttaa merkittäväällä tavalla kasvun edellytyksiin. Olen-naista on muun muassa löytää kustannustehokkaat keinot kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

TEM-konsernin osana Energiavirasto toteuttaa kasvu- ja elinkeinopolitiikkaa tukevia toimia. Energiaviraston osalta tämä tarkoittaa muun muassa energia- ja päästökaup-pamarkkinoiden toimivuuden tehostamista sekä uusiutuvan energian ja energiatehok-kuuden kustannustehokasta edistämistä.

Energiaviraston kannalta merkitykselliset kärkihankkeet ja rooli niiden toteutuksessa

Energiaviraston kannalta hallitusohjelman kärkihankkeista merkityksellisin on biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen strategisen painopistealueen kärkihanke 1 *hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti* (BIO, KH 1).

Viraston kannalta kärkihankkeista tärkeitä ovat myös digitalisaation, kokeilujen ja normien purkamisen strategisen painopistealueen kärkihanke 1 *digitalisoidaan julkiset palvelut* (DIGI, KH 1) sekä kärkihanke 3 *sujuvoitetaan säädöksiä* (DIGI, KH 3).

Hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti

Hallitusohjelman kärkihankkeen tavoitteena on lisätä uusiutuvan energian osuutta kestävästi niin, että se 2020-luvulla ylittää 50 % ja energian omavaraisuus ylittää 55 %. Tavoitteiden saavuttamisessa keinona on erityisesti bioenergian ja muun päästöttömän uusiutuvan energian tarjonnan lisääminen.

Tavoitteiden toimeenpanoon kuuluvat vuoteen 2030 tähtäävä kansallinen energia- ja ilmastostrategia sekä siihen liittyvät toimet, joiden avulla pyritään saavuttamaan sekä hallitusohjelman tavoitteet että EU:n vuodelle 2030 asettamat energia- ja ilmastotavoitteet.

Energiaviraston rooli

Energiaviraston tehtävänä on toimeenpanna suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmasto politiikkaa varmistamalla osaltaan lainsäädännön toteutuminen tehokkaasti käytännössä. Virasto toimeenpanee tehokkaasti myös sille osoitettavat lisätehtävät.

Viraston lisätehtäviä ovat esimerkiksi päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiojärjestelmän toimeenpano sekä uusiutuvan energian uuden tukijärjestelmän toimeenpano.

Virasto tuo myös aktiivisesti julki näkemyksiään ja antaa osaamistaan yhteiskunnan käyttöön jo asioiden valmisteluvaiheessa.

Digitalisoidaan julkiset palvelut

Kärkihankkeen tavoitteena on rakentaa julkiset palvelut asiakaslähtöisiksi ja ensisijaisesti digitaalisiksi toimintatapoja uudistamalla.

Kärkihankkeen toimenpiteitä ovat muun muassa kaikkia julkisia palveluita koskevien digitalisoinnin periaatteiden luonti, hallinnon sisäisten prosessien digitalisointi ja entisten prosessien purkaminen. Lisäksi varmistetaan, että viranomaisten tarvitsemia tietoja kysytään vain kerran.

Energiaviraston rooli

Energiavirastossa on perinteisesti hyödynnetty tietojärjestelmiä ja sähköistettyjä palveluita viraston kaikilla vastuualueilla. Virasto jatkaa ja syventää digitalisaatiota palveluissaan. Tämä tehdään muun muassa toimintatapoja uudistamalla, yksinkertaistamalla ja yhtenäistämällä sekä olemassa olevia tietojärjestelmiä kehittämällä ja rakentamalla tarvittavilta osin uusia. Tavoitteena on palvelujen asiakaslähtöinen kehittäminen energiasektorilla yhteistyössä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Virasto myös edistää tiedon avointa jakamista sekä kertaalleen kerätyn ja tuotetun tiedon laajaa hyödyntämistä.

Energiaviraston on perusteltua olla ensimmäisten joukossa ottamassa käyttöön valtion yhteisiä keskitettyjä digitalisoituja ratkaisuja parantaakseen omaa asiakaspalveluaan ja kehittääkseen prosessejaan. Näiden palveluiden ostajana virasto on kehitysmyönteinen, aktiivinen ja rakentavan kriittinen asiakas.

Sujuvoitetaan säädöksiä

Kärkihankkeen tavoitteena on mahdollistava sääntely, turhien normien purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen.

Kärkihankkeen toimenpiteitä ovat muun muassa säädösten perkaaminen, turhan sääntelyn purkaminen ja tarvittavien säädösten uudistaminen. Lisäksi lupa- ja valitusprosesseja sujuvoitetaan ja annetaan niitä koskevat palvelulupaukset.

Energiaviraston rooli

Virasto arvioi kriittisesti ja säännöllisesti omat lupa- ja muut asiakaspalveluprosessinsa osana asiakkaan tarpeiden huomioimista kokonaisvaltaisesti valtionhallinnossa. Virasto myös sujuvoittaa ja selkiyttää asiakaspalveluprosessejaan ja antaa keskeisiä palveluita koskevat palvelulupaukset.

Energiavirasto esittää aktiivisesti työ- ja elinkeinoministeriölle näkemyksiään sääntelyn keventämiseksi sekä tarvittavilta osin karsii itse antamia määräyksiä. Virasto käyttää myös sille lainsäädännön perusteella kuuluvaa harkintavaltaa päätöksenteossaan soveltuvin osin helpottaakseen kansalaisten arkea sekä parantaakseen yritysten kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä. Tässä virasto huomioi yhteiskunnan kokonaisedun.

II. ENERGIIVIRASTON TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2016 – 2019

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2017 Tavoite	2018 Alustava tavoite	2019 Alustava tavoite	2020 Alustava tavoite
Energiamarkkinoiden toimivuuden valvonta ja edistäminen						
<i>Tavoite 1:</i> Sähkö- ja kaasumarkkinat toimivat tehokkaasti mahdollistaen korkean toimitus-varmuuden sekä kohtuulliset ja kilpailukykyiset hinnat (TAE; BIO, KH 1)						
<i>Mittari:</i> Sähkön jakeluverkkoinvestointien määrä valvontamenetelmien mukaisesti, milj.€	793	>700	>750	>750	>800	>700
<i>Mittari:</i> Sähkön myyjän vaihtoaktiivisuus vähittäismarkkinoilla, %	11,4	>11	>12	>13	>15	>15
Ilmastotavoitteiden toteutumisen edistäminen ja valvonta						
<i>Tavoite 2:</i> Ilmastotavoitteet toteutuvat kustannustehokkaasti päästökaupan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden avulla (TAE; BIO, KH 1)						
<i>Mittari:</i> Uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön osuus, %	36	>33	>35	>37	>39	>41
<i>Mittari:</i> Energiatehokkuusdirektiivin artiklan 7 mukaisesti laskettu kumulatiivinen energiansäästö, TWh _{kum}	1	>25	>31	>36	>39	>42

¹ Vuoden 2015 toteuma on tiedossa 30.4.2017. Vuoden 2014 toteuma on 17 TWh_{kum}.

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2017 Tavoite	2018 Alustava tavoite	2019 Alustava tavoite	2020 Alustava tavoite
Digitaalisuuden edistäminen						
<i>Tavoite 3:</i> Viraston asianhallintaprosessin digitalisointi (TAE; DIGI, KH 1) <i>Mittari:</i> Sähköisesti tuotettujen kirjaustapahtumien osuus kaikista kirjaustapahtumista, %	53	>65	>70	>75	>80	>80
Normien purkaminen						
<i>Tavoite 4:</i> Viraston lupaprosessien sujuvoittaminen ja niitä koskeva palvelulupaus (TAE; DIGI KH 3) <i>Mittari:</i> Viraston verkkolupaprosessin palvelulupaus, käsittelyaika työpäivää <i>Mittari:</i> Viraston hankelupaprosessin palvelulupaus, käsittelyaika työpäivää <i>Mittari:</i> Viraston päästölupaprosessin palvelulupaus, käsittelyaika työpäivää	>100 >100 >100	Kuvataan, yhtenäistään ja uudistetaan lupaprosessit sekä määritetään niille palvelulupaukset	<50 <40 <50	<50 <40 <50	<50 <40 <50	<50 <40 <50
Valvonnan ja edistämisen taloudellisuus						
<i>Tavoite 5:</i> Energiamarkkinoiden valvonnan ja edistämisen taloudellisuus (TAE) <i>Mittari:</i> Sähkö- ja maakaasuvalvonnan toimintakulut per sähkön ja maakaasun kulutus yhteensä, c/kWh	0,0033	<0,0034	<0,0033	<0,0035 ²	<0,0035	<0,0035
<i>Tavoite 6:</i> Ilmastotavoitteiden edistämisen ja valvonnan taloudellisuus (TAE) <i>Mittari:</i> Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden, €/laitos <i>Mittari:</i> Uusiutuvan energian tuotantotutkimuksen ³ hallinnoinnin toimintakustannukset järjestelmässä mukana olevilla laitoksilla tuotettua sähköä kohden, €/MWh	2 723 0,35	<3 000 <0,33	<2950 <0,32	<2700 <0,30	<2650 <0,30	<2600 <0,30
Asiakastyytyväisyys						
<i>Tavoite 7:</i> Viraston asiakkaiden tyytyväisyys viraston toimintaan (TAE) <i>Mittari:</i> Asiakas- ja sidosryhmäkyselyn kokonaisarvosana, asteikko 1-5	Kyselyä ei tehty	>3,65	>3,65	>3,70	>3,70	>3,75

² Nousu vuodesta 2017 vuoteen 2018 johtuu sähkö- ja maakaasumarkkinalain muutosten myötä lisääntyneistä Energiaviraston valvontatehtävistä ja niihin tarvittavista lisäresursseista.

³ Tuotantotuilla tarkoitetaan tämän sopimuksen solmimisen aikaan voimassa olevan tukijärjestelmän mukaisia tuotantotukia.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2015 Toteuma	2016 Tavoite	2017 Tavoite	2018 Alustava tavoite	2019 Alustava tavoite	2020 Alustava tavoite
Henkilöstön työhyvinvoinnin sekä johtamisen parantaminen						
<i>Tavoite 8: Henkilötyövuodet (TAE)</i> <i>Mittari: htv</i>	70,6	69	72	74	74	74
<i>Tavoite 9: Kokonaistyötyytyväisyys (TAE)</i> <i>Mittari: VM-Baron työtyytyväisyysindeksi, asteikko 1-5</i>	3,5	>3,8	>3,8	>3,9	>3,9	>4,0
<i>Tavoite 10: Johtamisen parantaminen (DIGI KH 5)</i> <i>Mittari: VM-Baron johtajuusindeksi, asteikko 1-5</i>	3,3	>3,8	>3,8	>3,9	>3,9	>4,0

Talous

	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	KEHYS 2017	KEHYS 2018	KEHYS 2019
Viraston toiminnan taloudellisuus						
<i>Tavoite 11: Viraston toimintamenojen määrärahat (TAE)</i> <i>Mittari: Momentille 32.60.01 myönnetty nettomääräraha, tuhatta euroa</i>	8 994	8 857	6 407⁴	6436	6397	6457

Riskienhallinta

Riskienhallinnassa virasto käyttää soveltuvin osin ISO 31 000 riskienhallinnan standardin mukaisia menetelmiä, joita täydentää kolmen puolustuslinjan -malli. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostavat viraston substanssiryhmät, toisen viraston hallinto ja johto sekä kolmannen ulkopuoliset valvojat kuten viraston tilintarkastaja Valtiontalouden tarkastusvirastosta ja tulosohjaaja työ- ja elinkeinoministeriön Energiaosastolta.

Virastossa riskienhallinta on kiinteä osa vuotuista strategista suunnittelua ja tulossuunnittelua sekä tavoitteiden asettamista ja niiden toimeenpanoa. Riskit kytketään ensisijaisesti tulostavoiteasiakirjan mukaisiin tavoitteisiin ja riskiaspekti otetaan huomioon viraston ohjeissa ja toimintatavoissa.

Viraston toiminnan ja vaikuttavuuden kannalta kriittistä on riittävien resurssien kohdentaminen eri tehtäväalueille. Riskinä on perustehtävien vaarantuminen. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa viraston resursoinnista ja viraston johto resurssien suuntaamisesta. Seuraavassa on kuvattu muut viraston keskeiset riskit. Riskienhallintotoimenpiteitä toteutetaan koko tulossopimuksen voimassaoloaikana.

⁴ TA 2016 ja TAE 2017 välinen ero selittyy pääosin uudella energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämistä koskevalla momentilla 32.60.20. Momentin kautta Energiaviraston käyttöön on vuoden 2017 talousarvioehdotuksessa myönnetty 2 500 000 euroa ja vastaava summa on vähennetty viraston toimintamomentilta.

Riskin kohde	Riski	Riskienhallinnan toimenpiteet
Energiamarkkinoiden ja ilmastotavoitteiden valvonta ja edistäminen	Eurooppalaisen sääntelyn mahdolliset hallitsemattomat ja kohtuuttomat vaikutukset yhteiskunnalle.	Virasto osallistuu aktiivisesti eurooppalaisten energiamarkkinoiden ja ilmastotavoitteiden sääntelyn valmisteluun sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä lainsäädännön sisältöön vaikuttamisessa. Yhteiskunnan kannalta olennaiset kysymykset ja näkemykset määritetään yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.
Digitalisaatio	Viraston määrärahat eivät riitä tarvittavan henkilöosaamisen hankkimiseen tai tietojärjestelmäinvestointeihin. Ajattelu- ja toimintatapamuutosten jalkautus ei onnistu.	Virasto noudattaa tiukkaa kulukuria sekä perustelee työ- ja elinkeinoministeriölle henkilöstöresurssien ja tietojärjestelmäinvestointien tarpeellisuuden sekä hyödyntää yhteiskäyttöisiä tietojärjestelmäratkaisuja. Muutosjohtaminen huomioidaan viraston strategian jalkautuksessa sekä esimies- ja henkilöstökoulutuksissa.
Normien purkaminen	Yksityiskohtaisen sääntelyn purkaminen ei onnistu esimerkiksi EU-lainsäädännön velvoitteiden takia.	Virasto avustaa eurooppalaisen sääntelyn valmistelussa työ- ja elinkeinoministeriötä sekä osallistuu tähän aktiivisesti myös itse muun muassa ACERin ja NordREGin puitteissa.

Voimassaolo, päivitys ja seuranta

Voimassaolo

Tulostavoiteasiakirjassa Energiaviraston tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle 2017–2020. Tavoitteet asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle 2017 ja kolmen seuraavan vuoden 2018–2020 tavoitteet asetetaan alustavina.

Päivitys

Tulostavoiteasiakirja päivitetään Energiaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä vuosittain. Erityisesti vaalikauden vaihtuessa tavoitteet päivitetään kattavasti.

Tämä tulostavoiteasiakirja on päivitetty 9.12.2015 solmitun Energiaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön välisen vuosia 2016–2020 koskevan tulostavoiteasiakirjan pohjalta. Päivityksessä on otettu huomioon muun muassa toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, valtion talousarvioesitys 2017 ja julkisen talouden suunnitelma 2017–2020, hallitusohjelman vuoden 2016 toimintasuunnitelman päivitys sekä työ- ja elinkeinoministeriön kasvun agenda.

Seuranta

Energiavirasto raportoi tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumista tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa. Lisäksi virasto raportoi tulostavoitteiden toteutumista kaksi kertaa vuodessa valtion tulostietojärjestelmään Netraan, 30.6. tilanteesta 30.8. ja 31.12. tilanteesta 15.3. mennessä.

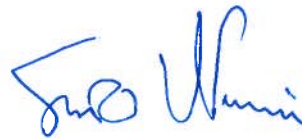
Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi Energiaviraston tulossopimuksen toteutumista antamallaan tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Lisäksi ministeriö arvioi puolivuotistoteumaa loppuvuoden tulosneuvottelujen yhteydessä.

Allekirjoitukset

Helsingissä 9.12.2016

Riku Huttunen
Ylijohtaja
Työ- ja elinkeinoministeriö

Simo Nurmi
Ylijohtaja
Energiavirasto

Markku Kinnunen
Neuvotteleva virkamies
Työ- ja elinkeinoministeriö

Pernilla Wasström
Johtava asiantuntija
Energiavirasto

Liitteet

Liite 1. Energiaviraston johdon katsaus vuodesta 2016

Liite 2. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelma vuosille 2017–2020

Liite 1. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2017–2020

ENERGIAVIRASTON JOHDON KATSAUS VUODESTA 2016

Virasto on edistänyt eurooppalaisia sähkö- ja kaasumarkkinoita muun muassa yhteistyövirasto ACERin sekä yhteistyöjärjestö CEERin kautta. Sähkön vähittäismarkkinoiden toimivuutta virasto on edistänyt erityisesti pohjoismaisena viranomaisyhteistyönä NordREGissa, jonka puheenjohtajana virasto toimi vuonna 2016.

Energiavirasto antoi huhtikuussa päätöksen virolaisen Elering Gaas AS:n ja suomalaisen Baltic Connector Oy:n investointipyyntöä, jonka mukainen hanke tähtää Baltian ja Suomen kaasumarkkinoiden yhteen liittämiseen Balticconnector-kaasuputken välityksellä. Virasto katsoi päätöksessään hankkeen saavuttaneen riittävän kypsyyden sekä vahvisti hankkeen kustannustensa Suomen ja Viron välillä. Päätös oli koordinoitu yhdessä Viron sääntelyviranomaisen Konkurentsiametin kanssa.

Energiavirasto teki marraskuussa päätöksen sähkön kysynnän ja tarjonnan tasapainon varmistamiseksi tarvittavan tehoreservin määrästä kesällä 2017 alkavalle kaudelle. Kapasiteetin hankintakilpailutus käynnistettiin joulukuussa.

Sähköverkoissa virasto antoi vuosia 2012–2015 ja maakaasuverkoissa vuosia 2010–2015 koskevat valvontapäätösluonnokset lausuttavaksi joulukuussa. Virasto arvioi sähkön jakeluverkonhaltijoiden toimittamat toiset kehittämissuunnitelmat ja edellytti verkonhaltijoita tekemään niihin tarvittavia muutoksia. Virasto oli myös aktiivisesti mukana siirtohinnoittelun korotuskattoa koskevan uuden lainsäädännön valmistelussa, joka sai alkunsa vuoden alussa käydystä voimakkaasta julkisesta keskustelusta.

EU:n komission päästökauppaa koskevien asetusten lukuisat ja yksityiskohtaiset vaatimukset ovat pysyvästi lisänneet viraston vuosittain käsittelemien asioiden määrää. Virasto on aktiivisesti osallistunut komission päästöjen tarkkailua ja raportointia koskeviin työryhmiin ja vienyt eteenpäin ehdotuksia, joilla pyritään yksinkertaistamaan vähäpäästöisten laitosten tarkkailu-, raportointi- ja todentamisvaatimuksia. Päästökaupparekisterin osalta virasto kehitti palveluaan muun muassa asianhallintajärjestelmällä, joka otettiin käyttöön vuoden lopulla. Päästökaupparekisterissä selvitetään yhteistyössä muiden rekisteriviranomaisten kanssa mahdollisuuksia yksinkertaistaa toiminnanharjoittajien rekisterissä hoitamia velvoitteita.

Virasto jatkoi projektia hallitusohjelman mukaisen päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensointijärjestelmän vuonna 2017 tapahtuvaa toimeenpanoa varten.

Uusiutuvalle energiassa tehtävät ovat painottuneet syöttötariffijärjestelmän hallintoon ja biopolttoaineiden kestävyysjärjestelmiä koskevien päätösten käsittelyyn. Tuuli-voimalla tuotetun sähkön nykyinen tukijärjestelmä on sulkeutumassa. Joulukuussa lähes koko 2 500 MVA:n kiintiö oli varattu täyteen, kun otetaan huomioon järjestelmään hyväksytyt voimalat ja voimassa olevat kiintiöpäätökset sekä muut varaukset.

Energiatehokkuudessa toiminnan painopisteenä olivat uusien energiatehokkuussopimusten neuvotteluprosessien loppuun saattaminen, lokakuun allekirjoitustilaisuuden organisointi ja muut järjestelyt, joiden tarkoituksena on varmistaa laajan toimijajoukon liittyminen sopimusjärjestelmään. Suurten yritysten pakollisten energiakatselmusten valvonta käynnistyi syksyllä. Ekosuunnittelun osalta painopiste oli vahvasti horisontaalisissa asioissa.

Vuonna 2016 virasto kehitti systemaattisesti toimintaansa. Kehittämisen painopisteenä olivat toimintatapojen järjestelmällinen parantaminen pienin askelin. Virasto esimerkiksi kuvasi sekä tarvittavilta osin yhtenäisesti ja uudisti lupaprosessinsa sekä määrittä niille palvelulupaukset.

Energiavirasto otti onnistuneesti Kiekun käyttöön vuoden alusta. Valtion taloushallintostrategian mukaisesti virasto hyödyntää yhteisiä prosesseja ja Palkeiden palveluita laajasti. Virasto on ollut Valtorin asiakkaana koko vuoden ja on pyrkinyt ottamaan Valtorin tarjoamia palveluita laajasti käyttöön ensimmäisten asiakkaiden joukossa.

Kiristynyt valtiontalous heijastuu viraston toimintaan. Virasto on parantamassa toimintansa tehokkuutta muun muassa viraston tuottavuuden kehittämisohjelmalla, jonka mukaiset toimenpiteet muodostavat rungon liitteen 2 toimeenpanosuunnitelmalle. Viraston rooli työ- ja elinkeinoministeriön kasvun agendassa on toimeenpanna suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa varmistamalla myös sille osoitettavien lisätehtävien osalta lainsäädännön toteutuminen tehokkaasti käytännössä.

Liite 2. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2017–2020

ENERGIAVIRASTON TOIMEENPANOSUUNNITELMA VUOSILLE 2017–2020

Energiavirastossa on otsikon ”*Virkamiehenä tulevaisuuden Energiavirastossa*” alle kerätty toiminnan kehittämishankkeita. Näillä kehittämishankkeilla tuetaan viraston vastuulle kuuluvien tehtävien tekemistä lainsäädännön edellyttämällä tavalla sekä viraston strategian ja tulosohjauksen mukaisesti. Kehittämishankkeiksi on valittu viraston johdon harkinnan perusteella olennaisia ja käytännönläheisiä teemoja. Kehittämishankkeet on jaettu toteuttamisen kannalta sopivan kokoisiksi osahankkeiksi ja viraston henkilöstö on sitoutunut niiden läpivientiin.

Seuraavaan on lueteltu näiden hankkeiden alla merkittävimmät toimenpiteet, joihin Energiavirasto ryhtyy tulostavoitteiden saavuttamiseksi.

1 Asiakaskokemus Energiavirastosta

Kehitetään viraston asiakaslähtöisyyttä. Asiakaslähtöisyyden voi kiteyttää seuraavasti: ”Olemme olemassa asiakkaita varten, toimimme avoimesti ja reilusti, keskustelemme, olemme tavoitettavissa ja helposti lähestyttäviä, kuuntelemme, emme pyri miellyttämään mutta olemme harkintavaltamme puitteissa joustavia tulkitsijoita”.

Kehittäminen toteutetaan strategian jalkautuksen ja täsmäkoulutusten avulla huomioiden viraston asiakas- ja sidosryhmäkyselyssä saama palaute.

Palvelulupaukset

Laajennetaan palvelulupausten kohdejoukkoa. Vuonna 2016 uudistettujen lupaprosessien jälkeen virasto kuvaa, yhtenäistää ja uudistaa muut keskeiset asiakaspalveluprosessinsa sekä määrittää niille palvelulupaukset.

2 Energiaviraston sisäinen yhteistyö

Strategia

Jatketaan ja syvennetään viraston uudistetun strategian jalkautusta. Esimiesten johdolla on vuonna 2016 konkretisoitu viraston strategian sisältämien valintojen merkitystä ja jalkautettu niitä henkilöstölle. Strategiatyötä jatketaan määrittämällä vielä konkreettisemmin mitä viraston strategia käytännössä tarkoittaa tulosalue-, ryhmä-, tiimi- ja yksilötasolla.

Organisaatio

Ylläpidetään ja kehitetään viraston organisaation sisäiset rajat ylittävää yhteistyötä. Viraston organisaatio on viritetty tukemaan tehtävien tehokasta suorittamista sekä madaltamaan ryhmien ja tiimien välisiä raja-aitoja. Tämä on luonut edellytykset viraston resurssien joustavaan käyttöön ja hyvien käytäntöjen oppimiseen eri tehtävien välillä sekä toimintatapojen eli työn tekemisen tapojen kehittämiseen.

Kustannustietoisuus

Ylläpidetään viraston henkilöstön kanssa käytyjen keskustelujen kautta kasvanutta talousymmärrystä ja kustannustietoisuutta sekä varmistetaan maksullisen toiminnan tulojen kustannusvastaavuus ja toteutuminen.

3 Hyvä verkosto – yhteistyö Energiaviraston ulkoisten sidosryhmien kanssa

Ylläpidetään ja kehitetään viraston organisaation ulkoiset rajat ylittävää yhteistyötä. Ensivaiheen tavoitteena on yhteistyön syventäminen Energiaviraston vastuulle kuuluvien tehtävien kannalta keskeisten virastojen kanssa.

4 Energiaviraston virkamiehen työympäristö – työnteon tavat, välineet ja tilat

Valtion yhtenäiset toimintatavat ja välineet

Jatketaan ja syvennetään valtion yhtenäisten toimintatapojen ja välineiden hyödyntämistä viraston toiminnan kehittämisessä.

Valtion yhtenäisiä toimintatapoja ovat muun muassa virastossa pääosin onnistuneesti käyttöön otetut Valtori, Kieku ja Palkeet. Tavoitteena ovat kustannussäästöt ja viraston hankkimien palveluiden laadun parantuminen yhtenäisten toimintatapojen oikea-aikaisella käyttöönotolla sekä positiivisen vaativalla asiakasotteella.

Valtion yhtenäisiä työnteon tapoja on muun muassa Työ 2.0. Tavoitteena on kehittää viraston omia toimintatapoja hyödyntämällä valtion kehittyviä työn tekemisen tapoja. Virasto toimii mahdollisuuksien mukaan myös kokeilukohteena uusille toimintatavoille.

Viraston toimintatavat

Kehitetään viraston toimintatapoja. Kehittämisen pohjana on virastoon luotu myönteinen ja jatkuva kehittämisen henki, joka pohjautuu toimintatapojen positiiviseen kyseenalaistamiseen.

Tavoitteena on viraston tuottavuuden ja asiakaspalvelun parantaminen toimintatapoja uudistamalla, yksinkertaistamalla ja yhtenäistämällä. Tämä tehdään digitalisaation hengessä eli kehittämällä toimintatapoja ja niitä tukevia tietojärjestelmiä. Vuoden 2016 lopulla käyttöönotettu päästökaupparekisterin asianhallintajärjestelmä REKA on tästä konkreettinen esimerkki.

5 Energiaviraston virkamiehen työhallinta ja työhyvinvointi

Työhallinta

Tavoitteena on kohdennetuilla koulutuksilla tukea, että esimiehet työskentelevät motivoivasti ja luovat asiantuntijoille mahdollisuuden onnistua. Asiantuntijoiden osalta tavoitteena on, että he ovat osaavia, hallitsevat työyhteisötaitot ja sitoutuvat viraston tavoitteiden toteuttamiseen. Asiantuntijoiden työhallintaa esimiehet tukevat auttamalla kokonaisuuden hahmottamista eli töiden järjestelyä, töiden priorisointia ja aikataulutusta sekä työmäärän hallintaa.

Työhyvinvointi

Ylläpidetään ja kehitetään viraston henkilöstön työhyvinvointia. Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää viraston hyviä käytäntöjä muun muassa etätöiden, työajan joustojen, ennakoivan työterveyshuollon sekä työnantajan ja henkilökunnan avoimen ja tiiviin yhteistyön osalta.

Jatketaan viraston esimies- ja asiantuntijapolkujen kehittämistä.

Jatketaan viraston palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmien kehittämistä niin, että ne palkitsevat nykyistä paremmin suoriutumisen mukaan sekä tukevat esimies- ja asiantuntijapolkujen muodostumista.